

Projekt nr: 18 – Przebiegi czasowe

Tytuł projektu i autorzy

Celem projektu „Przebiegi czasowe” jest napisanie programu mogącego być pomocnym w późniejszych badaniach nad danymi zapisanych przez sprzęt laboratoryjny .

Program pozwala na zwizualizowanie pojedynczego parametru w funkcji, oraz na wykonywanie podstawowych pomocnych operacji dla wygodniejszej ich analizy. Dane odczytywane są z pliku dane.dat . Na potrzeby projektu plik jest generowany przez program „generator.exe” .

Projekt zrealizowany został przez:

1. Karolina Mizera

Obsługa pliku wejściowego oraz wczytywanie danych.

2. Konrad Pasik

Budowa GUI, skalowanie oraz wyświetlanie przebiegów na panelu.

3. Krystian Molenda

Schemat budowy programu, budowa GUI, bieżące wyświetlanie przebiegów na panelu. Nadzór nad dokumentacją.

Opis projektu

Zakładane jest stworzenie programu, mającego generować na ekranie wykres funkcji przebiegu danego parametru w czasie na podstawie pliku o rozszerzeniu .dat.

W programie dostępne są dwa mody pracy:

mod 1 – Wyświetlanie aktualnych 10s przebiegu czasowego w kolorze czerwonym.

Mod 2 – Wyświetlanie aktualnych 10s przebiegu czasowego w kolorze czerwonym oraz poprzednich 10s w kolorze zielonym. Po wybraniu tego trybu w pierwszych 10s zielony wykres nie będzie widoczny. Tryb w takim przypadku uruchomi się automatycznie po pierwszych 10s.

Dodatkowo możliwe jest nałożenie pomocniczej siatki na panel, na którym rysowany jest przebieg.

Założenia wstępne przyjęte w realizacji projektu

1. Program przeznaczony jest na platformę Microsoft Windows.
2. Program wczytuje dane z pliku o rozszerzeniu .dat. Dane są ułożone w dwóch kolumnach, gdzie jedna to czas podany w sekundach a druga to parametr. Do pliku regularnie dopisywane są kolejne dane co 0.1s. W pliku maksymalnie znajduje się ostatnie 10s par – czas, parametr.

3. Po wciśnięciu przycisku START dane wyświetlane są na panelu w postaci wykresu ciągłej funkcji czasu (połączone punkty odczytane z pliku o rozszerzeniu .dat) . Przycisk STOP zatrzymuje akcje i zostawia widoczny na panelu ostatni przebieg.
4. Program działa zarówno w trybie okienkowym jak i pełnoekranowym. Powiększenie okna powoduje automatyczne wyskalowanie i powiększenie panelu wraz z wykresem przebiegu czasowego.
5. Możliwość działania w dwóch trybach pracy, które można dowolnie przełączać w czasie trwania programu. Wyświetlane jest tylko aktualne 10s przebiegu czasowego, lub jednocześnie aktualne oraz poprzednie 10s.
6. Opcja nałożenia pomocniczej siatki na panel z wykresem(wykresami) poprzez zaznaczenie odpowiedniej opcji w menu programu.
7. Dodatkowa opcja zresetowania danych wczytanych do pamięci przez program.
8. Wykres po dojściu do krawędzi panelu, na którym jest rysowany, automatycznie przesuwają się wraz z podpisami w lewą stronę robiąc miejsce dla nowych danych. Zasada działania zbliżona do tej znanej z oscyloskopów.

Analiza projektu

- Specyfikacja danych wejściowych

Dane wejściowe są generowane przez odpowiedni program „generator.exe” .

Program tworzy plik „dane.dat” , który docelowo zawiera dwie kolumny danych. Pierwsza kolumna oznacza czas a druga parametr przyjęty w tym czasie.

Początkowo plik jest pusty. Dane dodawane są stopniowo parami co 0.1s. Symuluje to pobieranie danych z generatora. W pliku znajduje się jednocześnie maksymalnie 100s danych. Następnie plik jest kasowany a w jego miejsce umieszczany nowy – pusty, w którym dane są zapisywane od nowa.

- Opis oczekiwanych danych wyjściowych

Program nie generuje nowych danych. Efektem jego działania jest wizualizacja bieżąco wczytywanych danych w postaci wykresu funkcji ciągłej w sposób podobny do tego znanego z oscyloskopów.

- Zdefiniowanie struktur danych

Dane są reprezentowane przez obiekt klasy Data. Klasa ta zawiera dwie zmienne typu double reprezentujące odpowiednio czas oraz wartość funkcji w danej chwili czasowej. Konstruktor domyślnie ustawia te zmienne jako zera. Jeśli w konstruktorze zadane zostaną parametry wejściowe to pierwszy parametr zostanie przypisany do zmiennej czasu, a drugi do zmiennej wartości funkcji. Klasa posiada metody dostępowe do zmiennych. Klasa zawiera metodę ustawiającą nowe wartości zmiennych. Klasa posiada metodę pobierającą wartości z pliku zadanego jako parametr wejściowy. Pierwsza pobrana z pliku wartość jest interpretowana jako czas, a druga wartość odpowiada wartości funkcji. Obiekt tej klasy jest zawierany przez klasę kontenerową DataContainer. Jako, że dane z obiektu klasy Data są dynamicznie zmieniane przy każdym odczycie, to w celu ich zachowania są przepisywane w do odpowiednich tablic punktów w klasie kontenerowej. Obiekt klasy kontenerowej przechowuje do 100 sekund danych, po czym tworzony jest nowy obiekt. Pozwala to na rozbudowę programu w przyszłości do zakresu rozszerzonego i zapamiętanie w partiach całego przebiegu funkcji. Klasa DataContainer posiada niezbędne metody dostępowe oraz metodę pozwalającą określić ostatni indeks tablicy, pod którym znajduje się dana. Odpowiada również za pracę na pliku z danymi.

- Specyfikacja interfejsu użytkownika

Zarówno program przebiegi_czasowe.exe jak i generator.exe jest przeznaczony na platformę Microsoft Windows.

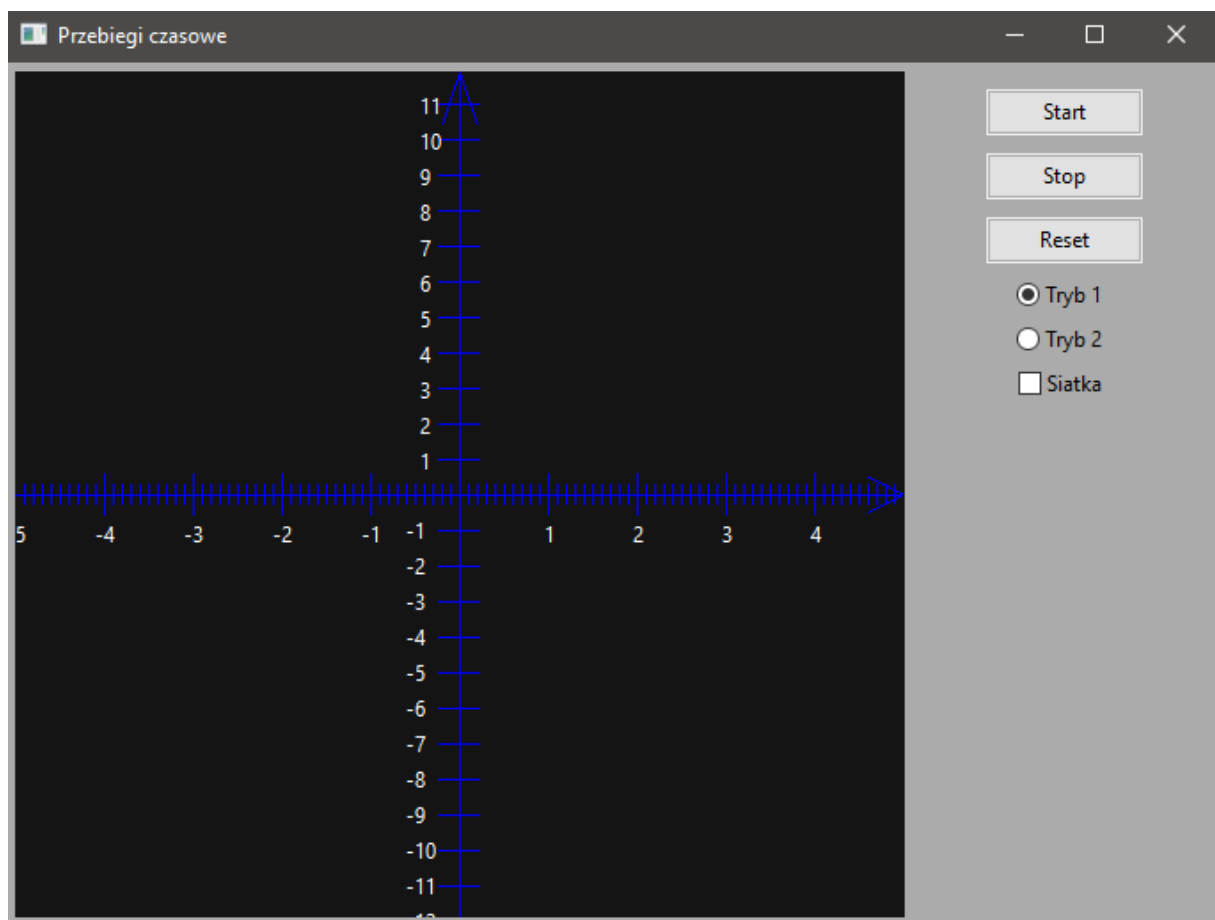
W przypadku użycia systemu Microsoft Windows 10 blokadę systemową uruchamiania niechcianego oprogramowania. Aplikacja nie jest podpisana cyfrowo co powoduje problemy i informacje o niechcianym oprogramowaniu.

Przed uruchomieniem programu przebiegi_czasowe.exe, w katalogu z programem, musi znajdować się plik „dane.dat”. W przeciwnym wypadku program zakończy swoje działanie. Zalecany jest uruchomienie generatora danych zapisującego je w opisanej w punkcie „Specyfikacja danych wejściowy” formie. Następnie można uruchomić program przebiegi_czasowe.exe.

Po uruchomieniu programu ukazuje się przejrzysty i prosty w obsłudze interfejs użytkownika.

Po lewej stronie znajduje się panel na którym wyświetlana będzie wizualizacja wczytywanych danych. W pierwszym momencie wyświetlone jest jedynie tło oraz osie. Służą one jako punkt odniesienia, więc podczas działania programu nie zmieniają swojego położenia.

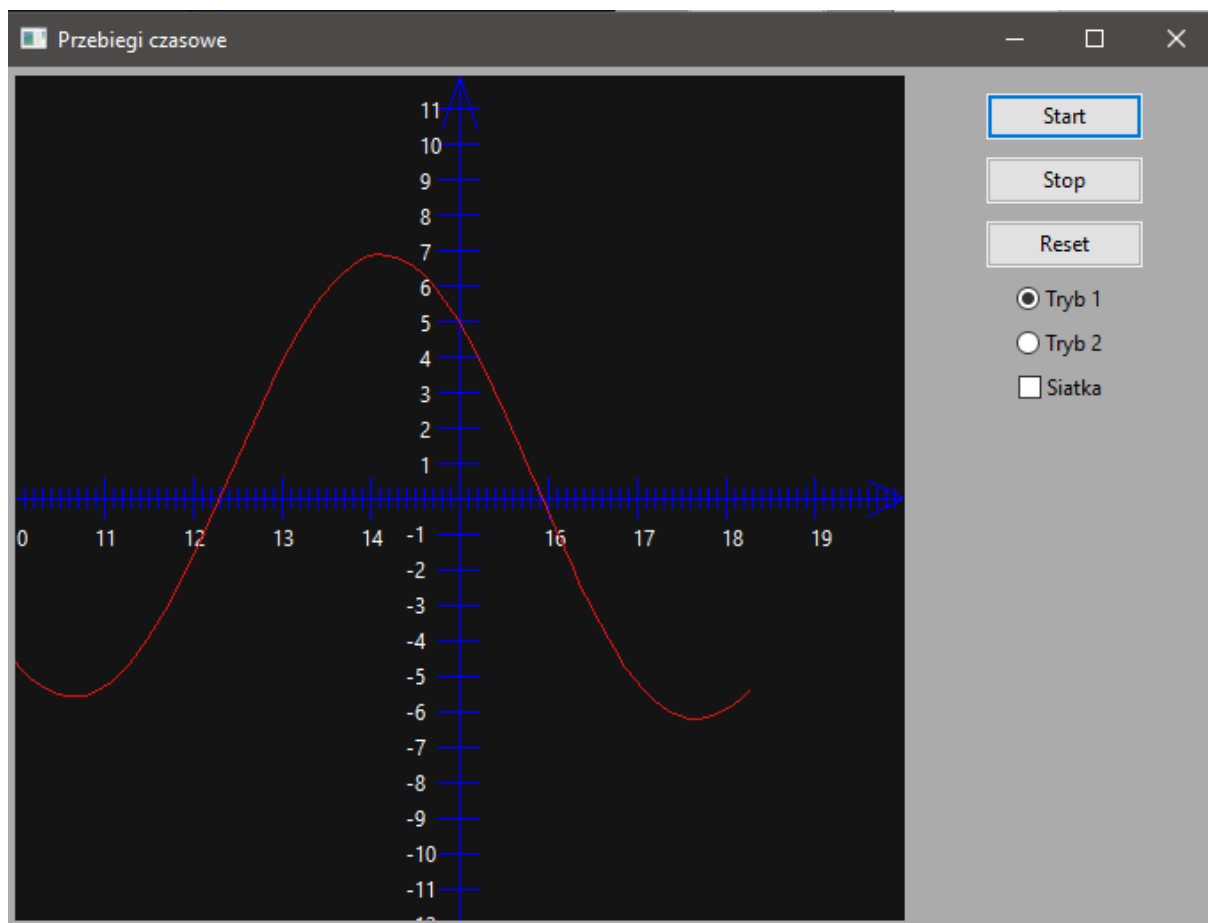
Prawa strona programu składa się z elementów aktywnych, za pomocą których możliwa jest obsługa programu.

Wygląd programu zaraz po uruchomieniu

Od góry znajdują się trzy przyciski :

Start – rozpoczyna wczytywanie danych z pliku. W przypadku braku pliku wykres nie wyświetla się.

Reakcja programu na naciśnięcie przycisku start (stan po 19s pracy).

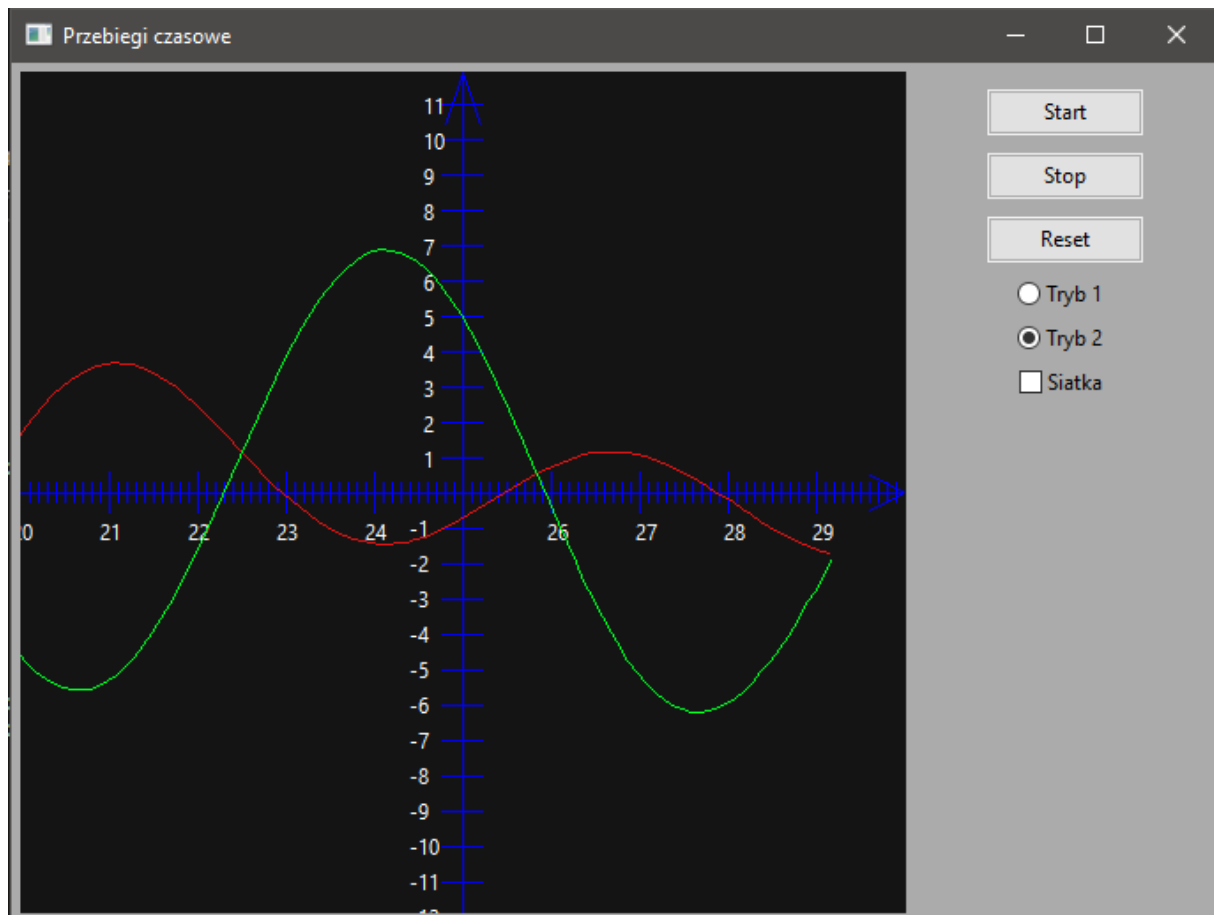
Stop – zatrzymuje wczytywanie wykresu zostawiając widoczny przebieg zmienności wczytany dotychczas. Po ponownym wciśnięciu przycisku START, nie wczytane w czasie pauzy dane zostają trwale utracone.

Reset – Resetuje pamięć do, której wczytane zostały dane z pliku/plików. Rysowanie rozpoczyna się od zera. Po naciśnięciu tego przycisku, w celu wznowienia rysowania należy nacisnąć Start.

Następnie znajdują się dwa guziki odpowiadające za mod pracy programu (mod1 oraz mod2).

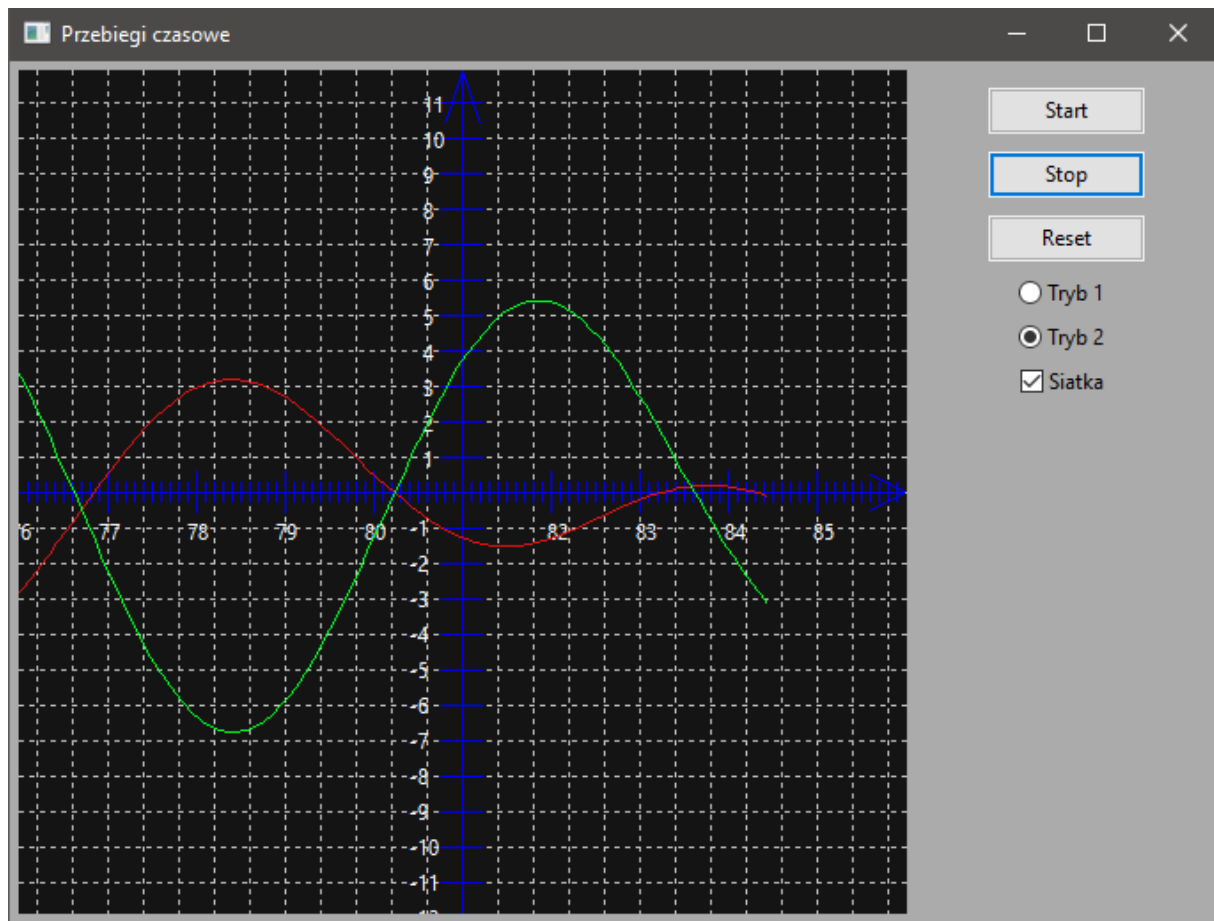
Tryb1 – Domyślnie wybrany mod pracy programu. Rysowane jest wyłącznie ostatnie 10s przebiegu czasowego na jednym ekranie. Rysowany jest jedynie czerwony wykres.

Tryb2 – Po wyborze uruchamia się drugi mod pracy programu. Rysowane jest ostatnie 10s w kolorze czerwonym oraz przedostatnie 10s przebiegu czasowego w kolorze zielonym na jednym ekranie.

Reakcja programu na zmianę trybu. Widoczny wykres aktualnych (czerwony) oraz poprzednich (zielony) 10s. Różnicę pomiędzy zielonym a czerwonym wykresem widać w porównaniu z poprzednim rysunkiem. (Stan po 29s)

Na samym dole znajduje się **kratka** po której zaznaczeniu na panel nanoszona jest pomocnicza siatka, rysowana cienką przerywaną linią. Tak jak osie służy jako dodatkowe punkty odniesienia.

Prezentacja działania siatki dla modu drugiego oraz zatrzymanej pracy programu. (stan po 84s)

- Wyodrębnienie i zdefiniowanie zadań

1. Stworzenie graficznego interfejsu użytkownika.
2. Stworzenie klasy kontenerowej, która posiadała tymczasową możliwość generowania prostych danych testowych.
3. Rysowanie testowych danych co 0.1s na obiekcie klasy wxPanel nie zaburzając możliwości używania menu. Nadanie podstawowych funkcjonalności przyciskom START, STOP, RESET, mod1, mod2, oraz rysowanie siatki pomocniczej.
4. Uzupełnienie klasy kontenerowej o jej docelowe funkcjonalności. Podmienienie metody generującej na wczytującą dane z pliku „dane.dat” oraz rysowanie rzeczywistych, docelowych danych wczytywanych na bieżąco z pliku.
5. Skalowanie rysowanego wykresu zależnie od wielkości okna oraz zaimplementowanie przesuwania wykresu po dojściu do krawędzi panelu.

- Decyzja o wyborze narzędzi programistycznych

Program napisany został w środowisku Microsoft Visual Studio 2017 oraz 2015. Zależnie od wersji używanego środowiska używany był kompilator Visual Studio 2015 - Visual C++ 14.0 lub Visual Studio 2017 - Visual C++ 14.1. Ponadto do utworzenia GUI użyliśmy programu wxFormBuilder. Zdecydowaliśmy się na użycie wymienionych środowisk ze względu na ich znajomość oraz perspektywiczność, ze względu na używanie ich w wielu firmach i korporacjach.

Do stworzenia aplikacji wykorzystaliśmy bibliotekę wxWidgets. Pozwoliła ona nam na stworzenie użytecznego, prostego, i lekkiego interfejsu graficznego, jednocześnie nie ograniczając możliwości przy wykonywaniu zadania. Ostatecznie zarówno środowisko jak i biblioteka jest nam dobrze znana z zajęć.

Podział pracy i analiza czasowa

Krystian Molenda

Po otrzymaniu plików pozwalających na wyświetlenie interfejsu użytkownika rozbudowałem program o kolejne klasy, z której każda miała docelowo mieć swoją funkcjonalność. Stworzyłem niezbędne połączenia między klasami. Klasą główną całego programu, łączącą wszystkie komponenty jest MyInterface dziedzicząca po klasie MyFrame. W klasie MyInterface znajduje się implementacja wszystkich eventów dziedziczonych z klasy MyFrame, wskaźnik na obiekt klasy kontenerowej DataContainer oraz na obiekt klasy odpowiadającą za rysowanie wykresu – DrawingClass.

Następujący podział aplikacji na kilka klas, z czego każda jest niezależna i posiada wyodrębnioną funkcjonalność, pozwala na łatwiejsze rozwijanie programu w przyszłości. Jednocześnie struktura budowy programu staje się znacznie bardziej przejrzysta.

Kolejnym moim zadaniem było zrealizowanie wstępnego rysowania wykresu „na żywo” czyli jednocześnie z generowaniem/wczytywaniem danych. Do tego celu użyłem odpowiednio skonfigurowanego timera (obiekt klasy wxTimer). Po odpowiednim skonfigurowaniu pozwolił on na wczytywanie danych w sposób cykliczny co 0.1s, jednocześnie nie blokując możliwości używania menu programu. Jako, że dane są podawane w postaci dyskretniej, a przebieg funkcji czasowej w oscyloskopie jest w postaci ciągłej, zdecydowałem na łączenie kolejnych punktów odcinkami. Odległość między kolejnymi punktami jest niewielka, więc nie jest to praktycznie zauważalne.

Przybliżony czas poświęcony na realizację zadań: 3 dni

Karolina Mizera

Stworzyłam klasę Data odpowiadającą za przechowywanie danych. Korzystając z biblioteki fstream opracowałam pracę z dynamicznie zmieniającym się plikiem czyli ich zapis i gospodarowanie pobranymi danymi w klasie Data oraz poprawny odczyt z pliku i konwersję danych w klasie DataContainer.

Przybliżony czas na realizację zadania: 1.5 dnia

Konrad Pasik

Za pomocą programu wxFormBuilder stworzyłem podstawowy interfejs użytkownika. Następnie dostosowałem funkcję drawAxes, która wyrysowuje na ekranie osie, a także podziałki na osiach. Następnie stworzyłem funkcję drawGrid odpowiedzialną za wyrysowanie siatki układu. Kolejnym zadaniem było stworzenie funkcji odpowiedzialnej za skalowanie pobranych danych oraz przesuwanie wykresu w przypadku gdy wartości znajdowały się poza polem widzenia użytkownika.

Przybliżony czas na realizację zadania: 3 dni

Opracowanie i opis niezbędnych algorytmów

Metoda scaleTranslate znajdująca klasy DrawingClass.

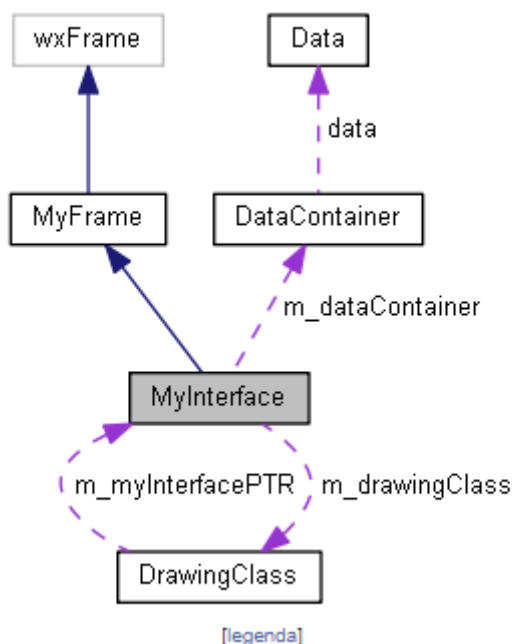
Za pomocą wskaźnika do obiektu klasy MyInterface->m_dataContainer pobierana została wartości czasu oraz wartości funkcji z obiektu DataContainer. Następnie utworzona została tablica punktów copy oraz pomocnicza tablica punktów arr. Z racji, że nie było możliwości pracy na oryginalnych danych stworzone zostały pomocnicze tablice arr_x1 oraz arr_y1 przechowujące kopie pobranych wartości czasu i wartości funkcji.

Skalowanie danych polegało na uzupełnieniu punktów w tablicy copy poprzez mnożenie ich przez scale osi X oraz osi Y. W naszym przypadku skala osi X wynosiła w/10 (w-szerokość okna), natomiast skala osi Y h/20 (h-wysokość okna). Jednocześnie w taki sam sposób uzupełniana została tablica pomocnicza tablica punktów arr.

Przesuwanie wykresu polegało na sprawdzaniu czy przeskalowany punkt znajduje się poza panelem rysowania. Jeżeli tak się zdarzyło to algorytm przesuwiał wykres o połowę szerokości panelu, a następnie zwiększał zmienne trans oraz trans2, odpowiedzialne za odległość wykresu od punktu startowego.

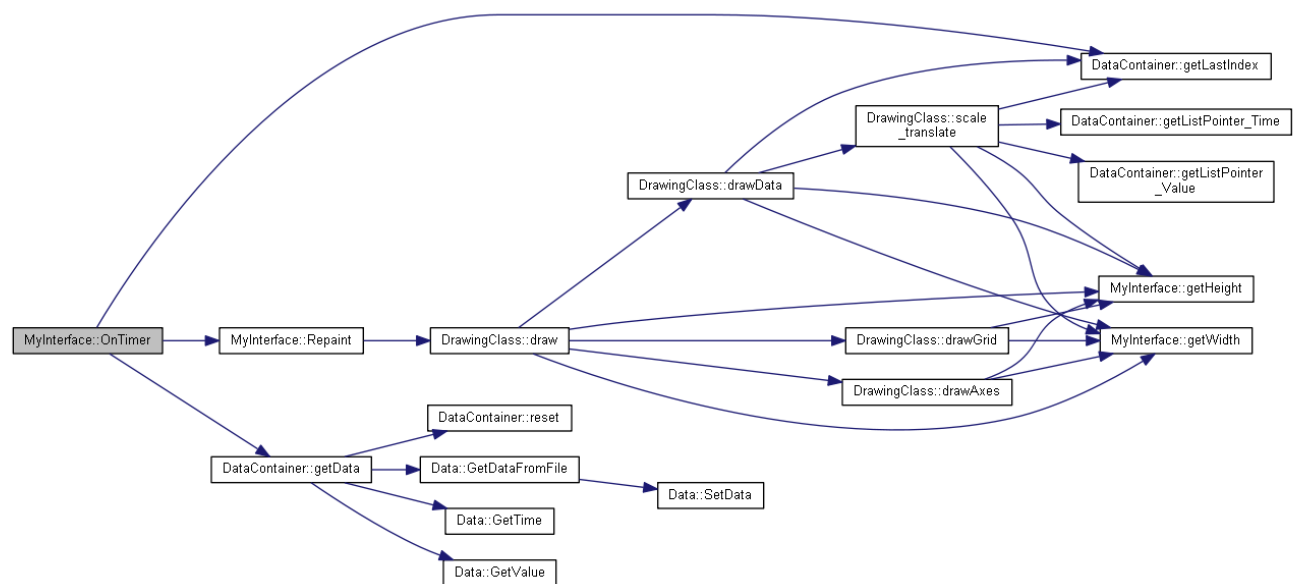
Kodowanie

W pliku Main.cpp tworzony jest obiekt klasy MyInterface, dziedziczącej po klasie MyFrame. Jednocześnie przez konstruktor tego obiektu MyInterface tworzony jest nowy obiekt klasy DataContainer oraz DrawingClass. W obiekcie MyInterface znajduje się implementacja obsługi wszystkich eventów klasy bazowej MyFrame oraz zmienne pomocnicze. Nadaje ona funkcjonalność guzikom (wxButton, wxRadioButton) oraz kratce (wxCheckBox).

Graf zależności pomiędzy klasami

W tej klasie zdefiniowana jest również obsługa **Timera** (wxTimer, obsługa zdefiniowana w metodzie onTimer) będąca kluczową w realizacji projektu. Pozwala ona zachować pełną funkcjonalność programu podczas rysowania danych. Timer uruchamia co 0.1s metodę klasy DataContainer::getData() zawieranej przez MyInterface, która odpowiada za pobranie nowej pary danych (czas, parametr).

Graf publicznych dla funkcji OnTimer

Dane wczytane z pliku umieszczone są w tablicach typu double w obiekcie klasy DataContainer. Dodatkowym elementem tej klasy jest obiekt klasy Data, który dynamicznie przechowuje aktualnie wczytane dane z pliku. Dane te są dopiero przepisywane do tablic w klasie kontenerowej DataContainer. Następnie również poprzez Timer uruchamiana jest funkcja Repaint(), która odpowiada za uruchomienie odpowiednich metod obiektu klasy DrawingClass. Na skutek tego zabiegu wykres jest aktualizowany. Klasa DrawingClass jest zbiorem metod obsługujących wszelkie operacje graficzne na obiekcie klasy wxPanel, znajdującym się po lewej stronie naszego okna.

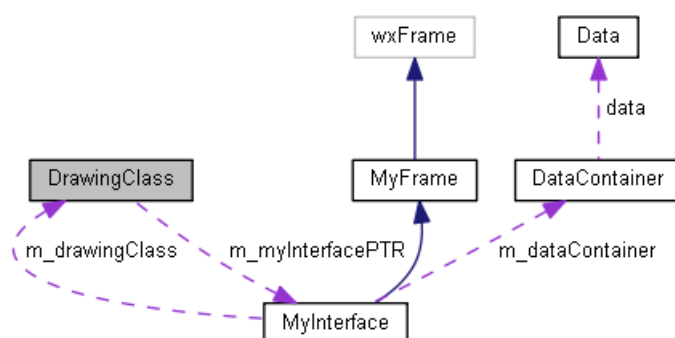
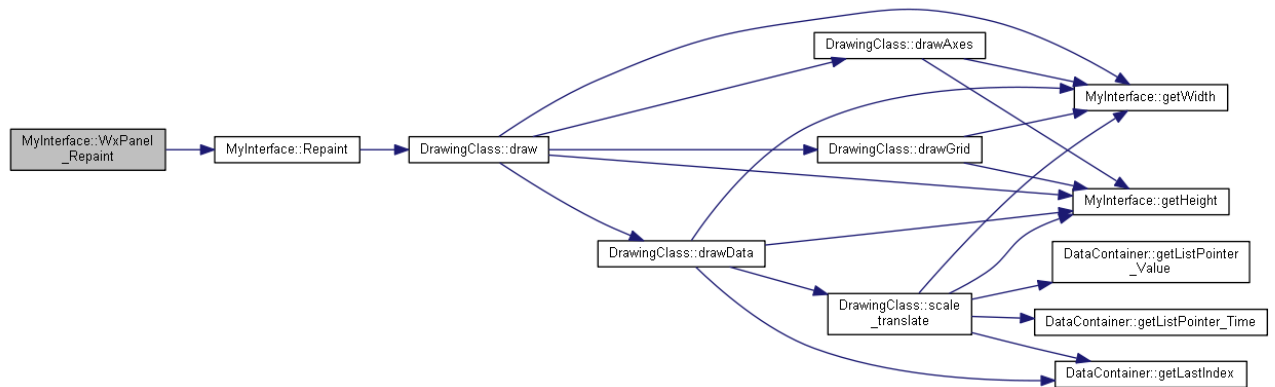

Diagram współpracy dla klasy DrawingClass.

Publicznaw niej, poza konstruktorem, jest jedynie funkcja draw() (wywoływana przez metode klasy MyInterface::Repaint()) , wywołująca kolejne potrzebne metody odpowiadające niezależnie za rysowanie osi, danych, siatki itp.

Graf wywołań dla funkcji Repaint()

Opisy wszystkich metod oraz zmiennych znajdują się bezpośrednio w plikach źródłowych. Powyższy opis jest jedynie skrótowym przedstawieniem budowy programu.

Testowanie

Testowanie programu wykonywaliśmy na bieżąco w miarę jego budowy. Staraliśmy się każdy powstający element sprawdzać, początkowo na generowanych danych w samym programie, a później na rzeczywistych wczytywanych danych z pliku.

Ostateczne sprawdzenie programu przeprowadzaliśmy dla zmieniając funkcje czasu w generatorze. Dla wszystkich otrzymaliśmy poprawne wykresy.

Dla otrzymanego generatora nie zostały znalezione błędy w działaniu programu.

Sprawdziliśmy program pod kątem długotrwałego działania (3h). Nie stwierdziliśmy błędów w działaniu programu, lub utraty jego funkcjonalności. Dane rysowane były w sposób poprawny, taki sam jak na początku działania programu.

Podczas działania programu nie stwierdziliśmy utraty nad nim panowania, t.j. braku możliwości wyboru którejkolwiek opcji w menu. Wyjątkiem był brak możliwości zamknięcia okna programu. Problem został bardzo szybko rozwiązany. Test został wykonany ponownie. Tym razem nie stwierdziliśmy żadnych problemów.

Wdrożenie, raport i wnioski

Po uruchomieniu programu z niezależnymi danymi otrzymaliśmy zadowalającą wizualizację przebiegu zmienności funkcji w czasie. Nie nastąpiły żadne problemy z wyświetlaniem, funkcjami, które program oferuje, czy błędami po długim czasie działania programu. Udało się osiągnąć wszystkie w pełni wszystkie wymagania określone jako podstawowe. W przyszłości możliwe jest rozbudowanie programu do wersji rozszerzonej, tj. obserwacja po czasie dowolnego fragmentu przebiegu oraz przybliżanie danych. Pozwala na to modułowa konstrukcja programu oraz przystosowanie do przechowywania danych już wyświetlonych w partiach po 100s.